

Informacje podstawowe

Nazwa przedmiotu	Egzegeza ojców greckich
Prowadzący	ks. prof. dr hab. Leon Nieścior
Wydział	Wydział Teologiczny
Kierunek	Specjalistyczne Studia Teologiczne
Poziom studiów	studia drugiego stopnia (magisterskie)
Profil studiów	ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne / hybrydowe
Moduł specjalnościowy	Biblistyka z patrologią
Dyscyplina naukowa, do której odnoszą się efekty uczenia się	nauki teologiczne
Obowiązuje od roku akademickiego	2025/2026
Rok studiów	1 oraz 2
Semestr	1 oraz 3
Język wykładowy	polski
Status przedmiotu (<i>obowiązkowy, do wyboru</i>)	obowiązkowy
Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się (<i>symbole</i>)	Dla pierwszego roku: STL_W01; STL_W02; STL_W03; STL_U02; STL_U03; STL_K01; STL_K04 Dla drugiego roku: STL_W01; STL_W02; STL_W06; STL_U02; STL_U03; STL_K02; STL_K04
Rodzaj zajęć (<i>wybór z listy*</i>)	Wykład kierunkowy
Liczba godzin	30
Liczba ECTS	Pierwszy rok: 5 Drugi rok: 3
Wymagania wstępne	Ogólna znajomość egzegezy biblijnej
Opis i cele przedmiotu	Przedmiot mieści się na pograniczu patrologii i biblistyki. Obejmuje istotę, sposoby, cechy, osiągnięcia i niedoskonałości egzegezy Ojców greckich Kościoła. Zajęcia pozwalają zdobyć wiedzę na ten temat oraz umiejętność dotarcia do konkretnej wykładni tekstu biblijnego, jej analizy i percepcji pod kątem trwałej wartości oraz doraźności związanej z uwarunkowaniami czasu i środowiska.

Treści programowe

Temat/blok zajęć:	Liczba godzin
1. Wprowadzenie	2
2. Św. Justyn – egzegeza obecności Słowa w Prawie i u Proroków	2
3. Św. Ireneusz – egzegeza rekapitulacji	2

4. Św. Klemens Aleksandryjski – z antycznej symboliki kosmiczno-moralnej ku symbolice biblijnej	2
5. Orygenes – wielkość typologii i słabość alegorii	6
6. Św. Atanazy – egzegeza polemiczna, doktrynalna i duchowa	2
7. Szkoła antiocheńska – historia, teoria i tradycja	4
8. Św. Jan Chryzostom – wobec zstąpienia Słowa (<i>sygkatabasis</i>)	4
9. Św. Grzegorz z Nyssy – <i>skopos, theoria, akolouthia</i>	2
10. Św. Cyryl Aleksandryjski – metoda egzegezy chrystocentrycznej	2
11. Synteza	2
Łącznie godzin:	30

Opis przedmiotowych efektów uczenia się i sposoby ich weryfikacji

Kategoria efektu (W, U, K)	<u>Kierunkowe</u> efekty uczenia się (co ogólnie <i>absolwent po tych studiach</i> będzie wiedział i umiał)	Opis <u>przedmiotowych</u> efektów uczenia się (wyłącznie czasownikami operacyjnymi - czynności, które da się zweryfikować, mierzalne; w nawiasie należy podać numery tematów zajęć, które realizują dany efekt) (co konkretnie <i>student po tym przedmiocie</i> będzie wiedział i umiał)	Sposoby <u>weryfikacji</u> efektów uczenia się (np.: kolokwium pisemne, egzamin ustny, egzamin pisemny, sprawozdanie, prezentacja na zajęciach, raport, projekt indywidualny, grupowy...)
I rok			
STL_W01	ma pogłębioną wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej teologii, w szczególności w zakresie studiowanej specjalności teologicznej; jest w stanie rozwijać tę wiedzę i twórczo stosować ją w działalności edukacyjnej i środowiskowej	Ma pogłębioną wiedzę o starożytnej egzegezie greckiej, tj. na temat charakterystycznych cech i sposobów, w której greccy Ojcowie Kościoła wyjaśniali Pismo Święte. Otrzymuje niezbędne instrumenty pozwalające mu rozwijać wiedzę konkretnego komentatora czy konkretnego tekstu Pisma Św. (tematy 1, 11)	egzamin ustny
STL_W02	zna zaawansowaną terminologię biblijną i teologiczną oraz jej korzenie grecko-łacińskie	Zna zaawansowaną terminologię dotyczącą tej egzegezy. Przykłady tej terminologii przyswaja wstępnie już na podstawie ogólnego planu i tematyki wykładów (tematy 2-10)	egzamin ustny
STL_W03	ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę, obejmującą teorie i metody studiowanej specjalizacji teologicznej	Ma systematyczną i gruntowną wiedzę o głównych trendach i szkołach starożytnej egzegezy (tematy 4-8)	egzamin ustny
STL_U02	posiada zaawansowane umiejętności badawcze w zakresie analizy tekstów biblijnych i teologicznych, umiejętność wykorzystania metod i narzędzi badawczych służących do ich właściwej interpretacji;	Potrafi dotrzeć do niezbędnych instrumentów badawczych i wykorzystać je w odniesieniu do konkretnego komentatora greckiego (tematy 2-10)	praca z tekstem praca pisemna

STL_U03	posiada umiejętność interpretowania źródeł istotnych dla badań biblijnych i teologicznych, z wykorzystaniem tekstów obcojęzycznych	Potrafi poddać analizie określony tekst egzegetyczny wybranego greckiego Ojca i uchwycić specyficzne cechy jego egzegezy (tematy 2-10)	praca z tekstem praca pisemna
STL_K01	ma krytyczną świadomość poziomu własnej dojrzałości osobowej, nabytej wiedzy i umiejętności	Dystansuje się od potocznych uogólnień, krążących nawet wśród teologów, nt. egzegezy Ojców greckich. Rozróżnia pomiędzy tym, co mówi się o starożytnej egzegezie, a jaka istotnie jest (tematy 1-11)	dyskusja
STL_K04	potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania i potrafi przewidywać wielokierunkowe skutki swojej działalności	Przyswaja proces niezbędny do analizy wybranego tekstu Ojca greckiego, wraz z wszystkimi jego etapami i jego celowością (tematy 2-10)	dyskusja
II rok			
STL_W01	ma pogłębioną wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej teologii, w szczególności w zakresie studiowanej specjalności teologicznej; jest w stanie rozwijać tę wiedzę i twórczo stosować ją w działalności edukacyjnej i środowiskowej	Ma pogłębioną wiedzę o starożytnej egzegezie greckiej, tj. na temat charakterystycznych cech i sposobów, w której greccy Ojcowie Kościoła wyjaśniali Pismo Święte. Otrzymuje niezbędne instrumenty pozwalające mu rozwijać wiedzę konkretnego komentatora czy konkretnego tekstu Pisma Św. (tematy 1, 11)	egzamin ustny
STL_W02	zna podstawową terminologię biblijną i teologiczną oraz jej korzenie grecko-łacińskie	Zna zaawansowaną terminologię dotyczącą tej egzegezy. Przykłady tej terminologii przyswaja wstępnie już na podstawie ogólnego planu i tematyki wykładów (tematy 2-10)	egzamin ustny
STL_W06	ma pogłębioną znajomość współczesnego nauczania Kościoła katolickiego w zakresie teologii biblijnej, systematycznej i praktycznej	Zna wkład starożytnej egzegezy w jej rozwój aż po współczesność, a także różnice pomiędzy starożytną i współczesną egzegezą.	dyskusja
STL_U02	posiada podstawowe umiejętności badawcze w zakresie analizy tekstów biblijnych i teologicznych, umiejętność wykorzystania (w ogólnym zakresie) metod i narzędzi badawczych służących do ich właściwej interpretacji.	Potrafi dotrzeć do niezbędnych instrumentów badawczych i wykorzystać je w odniesieniu do konkretnego komentatora greckiego (tematy 2-10)	praca z tekstem praca pisemna

STL_U03	posiada umiejętność interpretowania podstawowych źródeł istotnych dla badań biblijnych i teologicznych, z wykorzystaniem tekstów obcojęzycznych	Potrafi poddać analizie określony tekst egzegetyczny wybranego greckiego Ojca i uchwycić specyficzne cechy jego egzegezy (tematy 2-10)	praca z tekstem praca pisemna
STL_K02	przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces kształcenia innych osób oraz potrafi samodzielnie i krytycznie uzupełniać wiedzę i umiejętności, rozszerzone o wymiar interdyscyplinarny	Potrafi wiedzę na temat egzegezy ojców Kościoła, a zwłaszcza wykładnię konkretnej perykopy biblijnej, wykorzystać na własne potrzeby formacyjne oraz dla pożytku innych, ubogacając ją o osiągnięcia współczesnej egzegezy.	dyskusja praca z tekstem praca pisemna
STL_K04	potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania i potrafi przewidywać wielokierunkowe skutki swojej działalności	Przyswaja proces niezbędny do analizy wybranego tekstu Ojca greckiego, wraz z wszystkimi jego etapami i jego celowością (tematy 2-10)	dyskusja

Metody dydaktyczne

(dostosowane do przedmiotowych efektów uczenia się)

	Praca pisemna
	Praca z tekstem
	Dyskusja

Opis nakładu pracy studenta w ECTS

Kontakt z prowadzącym	Aktywność	Liczba godzin	Razem liczba godzin / ECTS
bezpośredni	udział w zajęciach	30	30/1
	udział w zaliczeniach poza zajęciami		
	udział w konsultacjach		
praca własna	przygotowanie do zajęć (czytanie, praca pisemna, tłumaczenie, ...)	50	100/4
	przygotowanie do zaliczenia (np. czytanie, prezentacja, projekt, ...)	50	

Kryteria oceny końcowej

(Opis składowych oceny końcowej zajęć, rozkład procentowy lub punktowy, informacja o dopuszczalnej liczbie nieobecności, inne kryteria)

Przedmiotem materialnym oceny końcowej będzie materiał zawarty w skrypcie, opracowany przez wykładowcę. Zdobyta wiedza i umiejętności zostaną ocenione na jednym spotkaniu zaliczeniowym na końcu semestru, składającym się z dwóch części: 1) kolokwium pisemnego ze wskazanego przez wykładowcę tekstu egzegetycznego, 2) egzaminu ustnego. Warunkiem wstępnym do egzaminu jest oddanie w terminie dwóch pisemnych prac nt. określonych greckich komentatorów i komentarzy, indywidualnie wyznaczonych przez wykładowcę. Prace podlegają ogólnej ocenie kompetencyjnej, ich ocena nie wchodzi w zakres końcowej oceny zajęć. Rozkład procentowy oceny: 40% - obecność na zajęciach bez absencji przekraczającej trzy zajęcia (niezależnie od powodów), 15% - pozytywny wynik kolokwium pisemnego, 45% (85% w przypadku absencji przekraczającej trzy zajęcia) - wynik egzaminu ustnego. Bdb – spełnienie wszystkich formalnych wymogów zaliczenia, wyczerpująca odpowiedź na wszystkie losowo otrzymane pytania na egzaminie ustnym, db - spełnienie wszystkich formalnych wymogów zaliczenia, wyczerpująca odpowiedź na 3/4 losowo otrzymanych pytań na egzaminie ustnym, dst - spełnienie wszystkich formalnych wymogów zaliczenia, wyczerpująca odpowiedź na 1/2 losowo otrzymanych pytań na egzaminie ustnym (1/4 w przypadku absencji nie przekraczającej trzy zajęcia).

Literatura obowiązkowa

1.	Nieścior L., <i>Egzegeza greckich ojców Kościoła</i> (skrypt).
2.	Simonetti M. <i>Między dosłownością a alegorią. Przyczynek do historii egzegezy patrystycznej</i> , Kraków 2000.

Literatura uzupełniająca

1.	Margerie, Bertrand de, <i>Introduction à l'histoire de l'exégèse / Bertrand de Margerie; 1. Les pères grecs et orientaux</i> , Paris 1980 (tł. ang. <i>An Introduction to the History of Exegesis. Vol 1. Greek Fathers</i> , Peru (Illinois) 1993).
2.	Kannengiesser Ch. (ed.), <i>Handbook of patristic exegesis: the Bible in ancient Christianity</i> , Leiden [i in.] 2006.
3.	Nieścior L., <i>Mowa misyjna Jezusa w interpretacji patrystycznej</i> , Wrocław 2013.

* lista rodzajów zajęć

- ☐ ćwiczenia (audytoryjne, translatoryjne, terenowe, warsztatowe, projektowe)
- ☐ ćwiczenia laboratoryjne, komputerowe
- ☐ lektorat języka obcego nowożytnego/starożytnego
- X wykład kierunkowy
- ☐ wykład monograficzny lub konwersatorium monograficzne
- ☐ seminarium dyplomowe
(sem. magisterskie, licencjackie lub inżynierskie, na którym student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową, wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)
- ☐ pracownia dyplomowa (programistyczna, chemiczna, fizyczna, biologiczna, inżynierska)
(zajęcia laboratoryjne, na których student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)